

Jutland, + (vleugellam) in Dec. '40 te Greonterp bij Oudega (Wijmbr.); ring ontvangen van G. Bosch. (t. K.).

Deense, in Zuid-Holland.

Zoöl. Mus. Denmark Z 31429, ○ juv. 18 Juni '40 op Vørsø, + 8 Nov. '40 te Bergschenhoek. (Vidensk. Medd. fra Dansk Naturh. Foren, 104, 1941, p. 392).

Deense, in Zeeland.

Zoöl. Mus. Denmark Z 31823, ○ juv. 17 Juni '40 op Vørsø, + 23 Jan. '41 te Oost en West Souburg. (ibidem).

Letlandse, in Friesland.

Riga 3430, ○ 4 Juli '36 te Vesterote (57° 4' N, 24° O), + (gevonden met ontworichte vleugel) 10 Nov. '39 bij Tietjerk; ring ontvangen van G. Bosch (in coll. ten Kate). (2. Tätigkeitsber. Lettl. Ornith. Zentrale, '37—'39).

Duitse, in Friesland.

Helgoland 538548, ○ juv. 16 Juni '29 te Schleimünde aan de Oostzee, bij Schleswig, + (dood gevonden, sterk vermagerd) 17 Oct. '40 te Miedum; ring ontvangen van G. Bosch. (t. K.).

Helgoland 595661, ○ juv. 12 Juni '38 te Schleimünde, + (alleen de poot) vóór 8 April '39 bij Warns; courantenuitknipsel ontvangen van G. Bosch. (t. K.).

Met duitsering, in Friesland.

Rossitten D 56127, ○ ad. 12 Juni '39 op Fährinsel, Hiddensee, Rügen; 12 Juni '39 verzonden naar Breslau; daar vrijgelaten, + (dood gevonden) 9 Febr. '41 te Zurich; ring ontvangen van G. Bosch. (t. K.).

Duitse, in Noord-Holland.

Helgoland 5597989, ○ juv. 3 Juli '38 op Langenwerder bij Poel, Oostzee, + (dood gevonden) 27 Jan. '41 te Heemstede; ring ontvangen van den heer M. Dijkstra. (t. K.).

Helgoland 579627, ○ juv. 17 Juni '36 op Langenwerder bij het eiland Poel, Wismar Bucht, Oostzee, + (dood) einde Dec. '40 te Oterleek bij Alkmaar.

J. P. Strijbos.

***Larus argentatus* — Zilvermeeuw.**

Deense, in Zuid-Holland.

Zoöl. Mus. Denmark M 7078, ○ juv. 15 Juli '39 te Aarø Kalv., + 7 Febr. '40 te Katwijk aan Zee.

(Vidensk. Medd. fra Dansk. Naturh. Foren., 104, 1941, p. 393).

***Larus fuscus* — Kleine mantelmeeuw.**

Finse, in Groningen.

Helsingfors H. 5578, ○ juv. 26 Juni '36 te Ekenäs (59° 50' N, 23° 15' O), + 3 Dec. '36 te Schildwolde.

(Mem. Soc. pro Fauna et Flora Fennica, 14, p. 105).

Kampen, midden Juni 1941.

Korte mededeelingen

Noordoostpolderbewoners (2e bericht) ¹⁾.

Grote stroken grond van de toekomstige Noordoostpolder zijn dit voorjaar en deze zomer (1941) reeds drooggevallen, nl. het „K a m p e r z a n d” in de Zuidoosthoek, waarbij aansluiten een strook langs de oude kust van K a d o e l e n (tussen Genemuiden en Vollenhove) tot L e m m e r; verder

¹⁾ Als 1e bericht is te beschouwen de korte mededeling over Noordoostpolderdijkbewoners, in Limosa, 12, p. 134. (t. K.).

een strook langs de Oostkust van Schokland en een gebied in de Zuidwesthoek bij Urk.

Mijn oudleerling H. Eikelboom, thans leerling-analyst aan het Bodemkundig Laboratorium der Zuiderzeewerken te Kampen, werkt bij zijn geregelde bezoeken aan de polderdijk en de drooggevalle gebieden tevens mede aan het ornithologische onderzoek van de Noordoostpolder, uitgaande van de „Club van Zuiderzeewaarnemers”. Zelf bezocht ik dit gebied driemaal en wel 18—19 April Urk en de dijk ten Z.O. van Urk (met Eikelboom), 31 Mei Urk en de dijk Ramspol—Urk (met Eikelboom en G. J. H. V. Bosch) en op 22 Juli het dijkgedeelte Ramspol tot bezuiden Schokland, Schokland zelf en het drooggevalle terrein ten Oosten van het eiland (in gezelschap van Ir. Prummel, Inspecteur van de „Wieringermeer”; Eikelboom e.a.). Op deze laatste strook was men toen al druk bezig met de bestrijding van het onkruid door bespuiting. Het aantal broedvogels was dit jaar nog zeer gering, zoals moge blijken uit onderstaande gegevens, verzameld door Eikelboom:

Motacilla flava — Gele kwikstaart: Enkele malen alarmerend waargenomen op de polderdijk bezuiden Schokland, o.a. 24 Juni een ex., rondvliegend met voedsel in de bek.

Motacilla alba — Witte kwikstaart: Enkele malen op de polderdijk alarmerende ex., o.a. 5 Juni bij Kadoelen, 19 Juni bij Lemmer en geregeld bezuiden Schokland, waar ook in 1940 tweemaal achtereens een paartje in rijshout heeft gebroed. Op 22 Juli 1941 zagen wij samen aldaar ook een oude vogel met voedsel in zijn bek.

Delichon urbica — Huiszwaluw: Op 18 Juni waren er 22 nesten bij het gemeentehuis te Lemmer.

Haematopus ostralegus — Scholekster: 12 Juni tussen Lemmer en Kuinre een nest op de oude steenglooiing, met één zwaar bebroed ei, dat op 18 Juni was ondergestoven; 18 Juni tussen Lemmer en Kuinre een nest met 1 ei, in de polder; 19 Juni, 4 km van Lemmer, op de polderdijk een nest met 3 bebroede eieren; 24 Juni, op de polderdijk bij de Ramspol, een nest met 4 eieren, waarvan wij op 22 Juli de schaalresten ter plaatse zagen.

Recurvirostra avosetta — Kluiter: Op 12 Juni, in de polder, tussen Kuinre en Lemmer, een nest met 3, nog niet bebroede eieren.

Zoals bekend, sluit de Noordoostpolder van Blokzijl tot Lemmer zonder aparte bedijking bij de oude kust aan. In dit gebied vond Eikelboom in het verdwijnende Scirpetum vóór Blokzijl op 7 Mei nog twee nesten van de bruine kuikendief, *Circus aeruginosus* met resp. 4 en 3 eieren, alsmede een nest van de roerdomp, *Botaurus stellaris*, met 1 jong, 1 aangepikt en 3 gave eieren. Op 5 Juni vond hij in dit gebied, dat nu reeds in cultuur wordt gebracht, een nieuw nest van de bruine kuikendief, met 3 eieren.

C. G. B. ten Kate.

De roofvogelbevolking van de Over-Veluwe.

Van zeer betrouwbare en deskundige zijde ontving ik enkele gegevens over broedende roofvogels gedurende het seizoen 1940 op de Noordelijke

Veluwe, d.i. ten noorden der spoorlijn Barneveld—Apeldoorn, waaruit m.i. wel duidelijk blijkt, dat de stand van sommige species zeer bevredigend heeten mag en wellicht de verwachting van menigeen zal overtreffen. Mijn zegsman kende in deze periode uit eigen aanschouwing b.v. niet minder dan elf havikshorsten ¹⁾, zoodat aan de vermelding omtrent die soort in „De Nederlandsche Vogels”, p. 468, „.... is een zeldzame broedvogel in de provincie Gelderland....” m.i. wel mag worden toegevoegd, dat zij plaatselijk (maar dan toch in ruim areaal) tot de meer gewone roofvogels behoort en zelfs excelleert. Hetzelfde geldt, mutatis mutandis, ook voor de sperwer, waaromtrent in vorenstaande uitgave gezegd wordt, dat hij (in Gelderland) een vrij zeldzame, hier en daar soms wat talrijker, broedvogel zou zijn. Weliswaar geeft mijn correspondent voor de Over-Veluwe slechts twee horsten aan voor 1940 ²⁾, daar tegenover staan echter niet minder dan tien nesten, die in genoemd broedseizoen aan Dr H. N. Kluijver in een gebied van $\pm 15 \times 10$ km op de Neder-Veluwe, zuid-westelijk gedeelte, bekend waren en door hem persoonlijk meermalen bezocht werden ten behoeve van prooi-recherche c.a.

Buizerd	Gortelsche Bosch, Vaassen	in dezelfde beuk gedurende een reeks van voorafgaande jaren.
Buizerd ³⁾	Barnt, onder Niersen	2 jongen uitgevlogen.
Havik	Kolenbranden, N.O. van Hoog-Soeren	jongen uitgevlogen.
Havik	Koningstafel, Hoog-Soeren	jongen uitgevlogen.
Havik	Landgoed Welna (mevr. wed. E. B. Banninck ten Kate)	in hooge den; werd met 4 bebroede eieren uitgehaald, doch de daders gevonden.
Havik	Geldersch Landschap de Dellen	3 jongen uitgevlogen.
Havik	Staatsboschbeheer Nunspeet	2 jongen uitgevlogen; broedt aldaar sinds 1934.
Havik	Maatsch. de Leuvenhorst, Hierden	horst bewoond geweest, doch later blijkbaar verstoord.
Havik	Fam. Därman, Stakenberg, Staverden	met succes drie jaar op hetzelfde horst vlakbij boschwachterij. Schade aan pluimvee kon niet worden geconstateerd.
Havik	Natuurmonumenten Leuvenum	op horst van 1939.
Havik	Staatsboschbeheer Drie, Speulde	op horst van 1939; jongen uitgevlogen.
Havik	Staatsboschbeheer Sprielderbosch	vogel zat vast te broeden, doch er verschenen geen jongen (verstoord?).
Havik	Elspeterbosch	jongen uitgevlogen; 3 nesten van voorgaande jaren in de omgeving.

¹⁾ In 1939 waren er in dit rayon 8 bewoonde havikshorsten bekend (cf. Ardea, 29, p. 200).

²⁾ Het is onze ervaring, dat sperwers hoogst ongaarne in het gebied horsten, waarop haviken beslag legden.

³⁾ Behalve dat van het Gortelsche Bosch, 2 bezette buizerdhorsten in 1939 (cf. Ardea, 29, p. 200).

Torenvalk	Landgoed Welna (mevr. wed. E. B. Banninck ten Kate)	
Torenvalk	Zwaluwenburg onder Elburg	nest in den; in de onmiddellijke omgeving van dat d.d. 1939.
Torenvalk	Dept. v. Defensie bij Oldebroek	in dennenboschje op Doorspijker Hei.
Boomvalk	Huize Oldhorst bij Wezep	nest op groote hoogte in fijn-spar; 3 jongen.
Boomvalk	Natuurmonumenten Hulshorster Zand	
Wespendief	Onder Tongeren	successievelijk voor het derde jaar in hooge beuk.
Wespendief	Achterpark van Het Loo	1 pas uitgevlogen jong op 18 Aug. 1940.
Sperwer	Staatsboschbeheer Nunspeet	in hetzelfde nest van 1939; jongen uitgevlogen.
Sperwer	Maatsch. de Leuvenhorst, Hierden	nest nabij dat van 't vorig jaar.

Wageningen, Kerstmis 1940.

A. B. Wigman.

Kruising van bonte en zwarte kraai (*Corvus cornix* x *Corvus corone*).

Ik ontving een bijna volwassen jong van zwarte kraai ♂ × bonte kraai ♀, dat 31 Mei 1941 uit een nest te Langezwaag werd gehaald. De twee overige jongen zijn geringd en vliegen uit. De jongen hadden voor 95 % het bonte kraaien-type; de rug lijkt mij iets donkerder.

G. Bosch.

Eigenaardig gedrag van een tureluur, *Tringa t. totanus* (L.)

Op 18 Mei 1941 joegen wij op het Kampereiland een tureluur op, die volkomen de indruk maakte van zijn nest te komen; wij vonden echter alleen een nest van een grutto met 2 koude eieren en er naast een schaalrest van een derde grutto-ei. Een tijdje later, toen wij weer in de omgeving kwamen, vloog de tureluur op vrijwel dezelfde plaats op. Weer zochten we alles nauwkeurig af, maar ook ditmaal was nergens een tureluurnest te bespeuren; wel vonden wij nu een viertal donsjongen van een kievit. Wij gingen nu weer op een afstand in het gras liggen en zagen weldra de tureluur op de bewuste plek dalen; wij wachtten nog even en gingen toen voor de derde maal er naar toe. Nauwelijks waren wij onderweg of wij zagen de tureluur op de genoemde plek opvliegen, met een groot voorwerp in zijn bek, waarmee hij ruim 100 m doorvloog om dan neer te strijken. Toen één van ons er heen liep, vloog de vogel weer op, ditmaal zonder voorwerp in de bek en lag ter plaatse een schaal van een tureluur-ei, met nog verse dooierresten er in. Het maakte de indruk, dat deze tureluur een ei van een soortgenoot of van zijn eigen nest had verorberd (?).

C. G. B. ten Kate.